

Otydligt ansvar riskerar leda till ökade klimatrelaterade skador

– Vi ser att samhället drabbas av stora kostnader om vi inte klimatanpassar våra städer. Trots detta är det fortfarande otydligt vem som ska ansvara för de investeringar som behövs göras. Lagstiftningen måste gå snabbare.

Det säger Länsförsäkringars naturskadespecialist Johan Litsmark i samband med att Järvaveckan i dag öppnar med temat Klimatkris och hållbara städer.

Trots att regeringens klimatanpassningsutredning kom 2017 har det inte hänt mycket för att fastställa en tydligare ansvarsfördelning mellan stat, kommun, andra organisationer och enskilda fastighetsägare.

Johan Litsmark menar att det går för långsamt att anpassa lagstiftningen.

– Det är otydligt vem som ska ansvara för den här typen av investeringar, om inte kommunerna själva kan hitta finansiering – vilket är fallet för många små kommuner – och politikerna behöver komma med de svaren. Samtidigt kan inte samhället vänta utan behöver hitta samarbetsformer för att exempelvis hjälpas åt att förebygga översvämningar där man ser att riskerna är störst, säger han.

Det har dessutom saknats tillräckliga kunskaper om hur man bekämpar de hot och risker som följer med klimatförändringarna. Men nu finns det forskning, finansierad av Länsförsäkringars forskningsfond, som kan ge hjälp på vägen.

– Forskningen tydliggör det vi ser i vår egen skadestatistik. Frekvensen och omfattningen av klimatrelaterade skador ökar, som till exempel skyfall, säger Johan Litsmark.

Johan pekar på ett av de lagförslag som han anser är viktigast att se över:

– I dag behöver kommunerna bara ta ansvar för nybyggnation i tio år från det att detaljplanen fastställs. Vi anser att den tiden borde vara betydligt längre, som 30-50 år. Då skulle de förmodligen ta andra och mer långsiktigt hållbara beslut om var man till exempel tillåter ny bebyggelse.

Fakta:

Ett fyraårigt forskningsprojekt på Karlstads universitet har undersökt hur klimatrisker i framtiden bebyggelse och boende ska kunna minskas. Ett projekt som har finansierats av Länsförsäkringars forskningsfond och slutrapporterades under förra året.

Resultaten av forskningen visar bland annat att:

- 166 kommuner i Sverige har drabbats av skyfall de senaste tio åren och att den kommun som drabbats flest gånger har upplevt hela elva skyfall med översvämningar och skador som följd

- skyfallsskador tydligt kan kopplas till nederbördens intensitet och topografin i anslutning till skadade fastigheter
- en tillväxtsträvan hos kommuner som bland annat kopplas till vattennära byggande kan utgöra en tydlig ram för arbetet med översvänningsrisker
- kommuner styr användningen av mark- och vattenområden genom planmonopolet, men mindre kommuner har begränsade resurser för att hantera ett förändrat klimat
- endast 20 procent av villaägarna anser att kommunernas översvänningsriskreducerande arbete är tillräckligt

Inriktningen för de fem delstudierna:

- 1) analys av befintliga skyfallsdata från olika kända och tillgängliga datakällor
- 2) kommunen och dess omvärld i hanteringen av klimatrisker och i arbetet med klimatanpassning,
- 3) nätverk kopplade till bebyggelse och klimatrelaterade risker
- 4) bostadsägarnas ansvarstagande
- 5) trygghet och utsatthet vid skredrisker.

Forskningsprojektet, "Minskade klimatrisker i framtidens bebyggelse och boende", har pågått i 4 år och har finansierats av Länsförsäkringars forskningsfond.

Kontakt

Johan Litsmark, naturskadespecialist Länsförsäkringar, johan.litsmark@lansforsakringar.se,
073-069 83 30

Prof. Mikael Granberg (slutrapport och projektet i stort), Karlstads universitet,
mikael.granberg@kau.se, 072-3056467